

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ДС/СС 05/4-02 бр. 1937/1-VIII/23 24.12.2009. године	
---	--

ВЕЋЕ НАУЧНИХ ОБЛАСТИ
ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој II редовној седници, 24.12.2009. године – на основу чл. 211. став 1. алинеја 14. и члана 256. Статута Факултета, прихватило Извештај Комисије за докторске студије с предлогом теме за докторску дисертацију: УЛОГА ПОПУЛАРНЕ МУЗИКЕ У КОНСТРУИСАЊУ РОДНИХ ИДЕНТИТЕТА У ПОСТСОЦИЈАЛИСТИЧКОЈ СРБИЈИ, докторанда Маријане Митровић.

За ментора је одређен проф. др Бојан Жижић.

<u>Доставити:</u> 1x Универзитету у Београду 1x Стручном сараднику за докторске дисертације 1x Шефу Одсека за правне послове 1x Архиви	ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА Проф. др Весна Димитријевић
--	--

Факултет Филозофски
04/1-2 бр. 6/1665
13.01.2010.
(број захтева)
(датум)

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Веће научних области друштвено-хуманистичких
наука

(Назив већа научних области коме се захтев упућује)

ЗАХТЕВ
за давање сагласности на предлог теме докторске дисертације

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на предлог теме докторске дисертације:

Улога популарне музике у конструисању родних идентитета

у постсоцијалистичкој Србији

(пун назив предложене теме докторске дисертације)

НАУЧНА ОБЛАСТ етнологија-антропологија

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

Име, име једног од родитеља и презиме кандидата:

Назив и седиште факултета на коме је стекао високо образовање:

Филозофски фак. у Београду

Година дипломирања:

2006.

Назив мастер рада кандидата:

Назив факултета на коме је мастер рад одбрањена:

Година одбране мастер рада: —

Обавештавамо вас да је

Наставно-научно веће

на седници одржаној

24.12.2009.

размотрило предложену тему и закључило да је тема подобна за израду докторске дисертације.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Весна Димитријевић

Прилог:

1. Предлог теме докторске дисертације са образложењем
2. Акт надлежног тела факултета о подобности теме за израду докторске дисертације

Univerzitet u Beogradu
Filozofski fakultet
Odeljenje za etnologiju i antropologiju

Obrazloženje teme doktorske disertacije

**Uloga popularne muzike u konstruisanju rodnih identiteta
u postsocijalističkoj Srbiji**

Marijana Mitrović
Broj indeksa: 2007-4/EN

Beograd, 2009.

Uvod

Predmet istraživanja ovog doktorskog rada je način na koji se popularna muzika koristi u konstrukciji rodnihi identiteta u postsocijalističkoj Srbiji. Moja polazna teza je da muzička scena predstavlja moćan medij, kroz koji je moguće pratiti konstruisanje, transformaciju i interiorizaciju ideoloških diskursa, u ovom slučaju vezanihi za konstrukciju rodnihi identiteta. Vremenski okvir istraživanja obuhvata period postsocijalističke transformacije društva, od kraja osamdesetih godina dvadesetog veka pa do danas.

Cilj rada je analiza transformacije rodnihi identiteta u javnoj, posebno medijskoj sferi postsocijalističke Srbije, čiji je muzička scena sastavni deo. Naime, različiti narativi o postsocijalističkoj transformaciji društva mogu da doprinesu razumevanju uticaja geopolitičke promene na identitete u regionu. Kako navodi Bukovski, evropske revolucije iz 1989. su kreirale konfuziju, kognitivnu disonancu, simbolički nered koji se morao artikulirati, liminalnu fazu u ritulu prelaza iz jednog društvenog sistema u drugi (Buchowski 2006). Kraj Hladnog rata je u bivšoj Jugoslaviji praćen sistemskim kolapsom Federacije i ratnim konfliktima. Na međunarodnoj sceni su se pojavile novoformirane nacionalne države, preoblikujući javne diskurse i identitete.

Hipoteza koju ću proveriti je da je u Srbiji kao novoformiranoj nacionalnoj državi dominiralo okretanje patrijarhalnim rodnim ulogama, gde je naročito žensko telo figuriralo kao sredstvo reprodukovanja etničkih granica i konstrukcije etnički čiste nacije (Iveković 2000; Mostov 2000; Žarkov 2007), kao i da li je popularna muzika bila nosilac esencijalističkih rodnihi konstrukcija tog tipa u javnoj sferi (Blagojević 2000a, 2000b, 2000c; Ceribašić 2000). Utvrdiću da li ove hipoteze važe i za koji period, odnosno koji su još pravci i kakva je dinamika promena u konstrukciji rodnihi identiteta u popularnoj muzici tokom postsocijalističke transformacije društva.

Kako je u savremenoj kulturi uticaj popularne kulture na kreiranje i reprodukovanje identiteta izuzetan, izabrala sam upravo nju kao svoje polje istraživanja. Naime, popularna muzika je igrala važnu simboličnu ulogu u političkim previranjima tokom osamdesetih i devedesetih godina dvadesetog veka koja su dovela do raspada SFRJ i bila je mesto artikulacije eksplicitnih identitetskih narativa tokom devedesetih i dvehiljaditih (Baker 2005, 2007; Čolović 1994, 2002, 2004a, 2004b; Dragićević-Šešić 1988; Fischer 2005; Gordy 1999, 2005; Hudson 2003; Jansen 2005a, 2005b; Kronja 2001, 2002a, 2002b; Lukić-Krstanović 1995; 2004; 2006; 2008; Prica 1988, 1991). Kao simbolični detonator, muzika je u ovom periodu poslužila kao polje uključivanja i isključivanja različitih identiteta, izražavajući tako, kroz jednu „marginalnu“ aktivnost, ono što „zvanična“ politika nije mogla da kaže. Na primer, uklanjanje izvođača iz drugih eks-jugoslovenskih republika iz medija novoformiranihi

država početkom devedesetih poslužilo je kao sredstvo i indikator formiranja zasebnih kulturnih prostora, pojedine muzičke zvezde su se nametnule kao nacionalni simboli i nosioci kulturno poželjnih i nepoželjnih modela ponašanja, a afiniteti prema različitim muzičkim žanrovima funkcionisali su kao oznaka diferenciranja i unutar same Srbije, konotirajući različita identifikaciona opredeljenja. Međutim, ne treba gubiti iz vida da je pored snažne lokalne kontekstualizovanosti, popularna muzika u Srbiji izložena i uticajima globalnih tokova, naročito od završetka ratova na teritoriji bivše Jugoslavije i ukidanja sankcija tadašnjoj SRJ.

Dakle, muzika će ovde biti razmatrana kao fenomen popularne kulture, odnosno kao agens u formiranju različitih vidova identiteta stanovništva Srbije na intersekciji lokalnog i globalnog, posmatrana kroz prizmu preklapanja i pregovaranja identitetskih politika uslovljenih lokalnim kulturnim kontekstom, ali, istovremeno, uzimajući u obzir globalizovanost popularne muzike i implikacije po konstrukciju rodničkih identiteta koju takvi kulturni tokovi nose. Kroz diskurzivnu analizu izveštaja iz medija, kao i narativa ispitanika o ovom problemu, pokazaću dinamiku promene ovih procesa.

Definicija pojmova i problema:

Sledstveno stanovištu da je *rodni (gender) identitet* kulturna konstrukcija, rezultat kulturnog uslovljavanja vezanog za očekivano ponašanje subjekata, mene pre svega zanima da pokažem *kako* kultura, odnosno popularna kultura, „radi“ na oblikovanju muškosti i ženskosti, kako se ovi koncepti obrađuju u konkretnoj sociokulturnoj sredini koja prolazi kroz značajnu strukturnu transformaciju. Oni se u ovom radu shvataju procesualno, a ne kao stabilne esencijalne kategorije. Rodna identifikacija u okviru aktuelnih režima moći znači identifikaciju s nizom normi, te da „biti muškarac“ i „biti žena“ predstavljaju suštinski nestabilne aktivnosti, odnosno nikad potpuno uspele identifikaciju sa normama (Butler 1993, 2003).

Karakteristike *popularne muzike* u Srbiji ne mogu biti zahvaćene svođenjem na jednu dominantnu paradigmu, već se moraju posmatrati kao rezultat intersekcija različitih muzičkokulturnih diskursa na sinhronijskoj i dijahronijskoj osi. Popularnu muziku određuje „način distribucije (najčešće masovno), kako je sačuvana i distribuirana (snimljeni zvuk pre nego usmena transmisija ili muzička notacija); postojanje njene sopstvene muzičke teorije i estetike i relativna anonimnost njenih autora“ (Shuker 2001). U svetlu ove definicije, u

određenje popularne muzike moguće je inkorporirati popularizovanu folk muziku (novokompomponovanu narodnu muziku, turbo-folk, folk-pop), koja je u velikoj meri obeležila period postsocijalističke formacije u Srbiji.

Pod *tranzicijom ili postsocijalističkom transformacijom* se obično podrazumeva preobražaj iz socijalističkog društva u moderno, evropsko, kapitalističko. Tranzicija se, dakle, ukazuje kao period ili faza prelaza koja, prema rečima Godelijea, stvara epohe od izuzetnog značaja u životu jednog društva, budući da se tada javljaju novi socijalni i ekonomski odnosi koji pretenduju da zamene stare, ali još uvek postojeće, i da se ustoliče kao opšti uslovi funkcionisanja jednog novog društva (Godelije 1989). Sledstveno tome, može se očekivati da dođe do promena i u sferi rodni sistema i uloga. Specifičnost procesa postsocijalističke transformacije u bivšoj Jugoslaviji se ogleda u iskustvu tzv. jugoslovenskih ratova, a u Srbiji još i u tome što uključuje dve sukcesivne faze sistemskih promena od kojih prva počinje krajem 80-ih godina prošlog veka i traje do 2000. godine, kada nastupa sledeća koja je još uvek u toku. Ove faze su nekada u antropologiji nazivane *prvom* i *drugom* ili *pravom tranzicijom* (Kovačević 2007), dok sociolozi za njih usvajaju termine *blokirana transformacija* i *deblokirana* ili *zakasnela transformacija* (Bolčić 2002; Lazić i Cvejić 2004; 2008). Smatram da je značajno da se razmotre promene u konstrukciji rodni identiteta i uloga u toku obe faze i eventualne razlike između njih, ne samo u odnosu na socijalistički period.

Teorijsko-metodološki okvir

Ovaj rad je iz domena antropologije popularne kulture i mas-medija, kao i antropologije roda. Takođe će biti korišćeni uvidi i teorijske paradigme iz oblasti sociologije, studija performansa, studija kulture, ženskih studija i studija roda. Fokus koji obezbeđuje kontinuitet unutar i između različitih vidova analize je poststrukturalistička semiotika i metod diskurzivne analize. Primenjujući njih, diskutovaću konstrukciju rodni identiteta u popularnoj muzici kroz različite tranzicione faze upućujući na njihove posebne odlike. Izvore će pružiti medijski materijal, ali i ispitanički iskazi koje ću porediti sa medijskim izvorima.

Metodologija koju predlažem je zasnovana na poststrukturalističkoj teoriji diskursa i semiotičkom pristupu. Fukoova teorija diskursa implicira grupu pravila koja obezbeđuju jezik kojim se može govoriti i predstavljati znanje o određenoj tematici u određenom istorijskom trenutku. Drugim rečima, to je proizvodnja znanja kroz jezik. Ali kako sve

društvene prakse imaju značenje i utiču na ono što radimo – na naše ponašanje – zapravo sve prakse imaju diskurzivni aspekt (Hall 1997: 44). Koncept diskursa uključuje “lingvističke, kulturne, društveno-političke i materijalne činioce kao delove istog režima” (Meijer).

Zato i koristim diskurzivnu analizu kao metod, odnosno kao potentno analitičko oruđe za ispitivanje načina na koje popularna muzika i odnosi uspostavljeni kroz nju postaju polja borbe između različitih aktera za monopolizaciju značenja. Naime, kada je Fuko postavio interpretativnu osnovu studija diskursa, pretpostavio je da diskurs ne samo da odražava odnose i pozicije moći, nego doprinosi i njihovoj (re)produkciji (Foucault 1994). Ali kako primećuje Sara Mills, kategorije i narativi koje diskurs konstruiše za subjekte nisu jednostavno nametnuti, nego oblikovani i od strane samih subjekata (Mills 1997). Otuda je diskurzivna analiza pogodna za praćenje promena u konstrukciji rodni režima u medijima, kao i razlike u narativima medija i ispitanika kao konzumenata i popularne muzike i medijske ponude.

Ova mogućnost pregovaranja pozicija koja implicira i mogućnost njihove promene i jeste razlog što biram poststrukturalističku semiotiku kao pristup koji indicira promene u pogledu konstruisanja rodni identiteta. Naime, dok je jedna od postavki strukturalističke semiotike da je značenje konstruisano na osnovu sistema označavanja koji mu leže u osnovi, za poststrukturalističku semiotiku su i sami ti sistemi konstrukti, ništa inherentniji nego konvencije koje proizvode, i čiji su, zauzvrat, i sami proizvodi (Silverman 1997). To je osnova poststrukturalističke perspektive funkcionisanja jezika i formiranja identiteta.

Prema poststrukturalističkoj perspektivi, identitet se uspostavlja zahvaljujući interpretativnim okvirima simboličkog poretka, tj. kroz funkcionisanje diskurzivnih znakova. Kao i jezički znak, i identiteti se konstruišu relacionalno – oslanjajući se na drugi element iste paradigme za svoje značenje i vrednost. Međutim, ova relacionalnost ne podrazumeva i simetriju – razmišljanje u terminima razlike objekata često vodi opoziciji i isključivanju. Razlike se često koriste da bi podržale hijerarhijske koncepte, legitimisale neke glasove i isključile druge. Označavanje, tako, podrazumeva moć, kontrolu i isključivanje.

Semiotika upravo pruža mogućnost čitanja onog što je isključeno iz teksta - diskurzivnih rupa, slepih mrlja i praznina. Primenjujući to na analizu narativa, holandska antropološkinja Karen Willemse kaže da pored onoga što je rečeno treba tražiti “podtekst, oklevanja, ono što je naizgled protivrečno, neizrečeno, pukotine i tišine” (Willemse 2009). Tako čitanje „rupa“ i kontradikcija u diskursima pruža važan materijal za analizu diskusija i sukoba koje se pojavljuju u pogledu transformacije rodni identiteta.

Ovakav pristup primenjujem na polje popularne kulture kao prostora konstruisanja identiteta. Ona može biti aktivan proces stvaranja i prenošenja značenja unutar određenog

društvenog sistema (Fisk 2001), drugim rečima, mesto borbe za značenja. To važi i za popularnu muziku kao polje popularne kulture (Lukić-Krstanović 2005, 2007; Frith 1987, 1996; Kellner 1995, 2003; Whiteley 2000, Young 2002). „Borba za znak“ se u popularnoj muzici odvija i oko diskursa konstrukcije rodni identiteta.

Kako se popularna muzika distribuira putem mas-medija oni će i predstavljati jedan od mojih glavnih izvora, koje ću analizirati na osnovu semiotičkih pristupa mas-medijima (Abu-Lughod, Kushman, Silverstone 1994, Spitulnik 1993). Semiotički pristupi medije postavljaju „ne kao ono što u potpunosti definiše ‘realnost’, već pre kao dinamična i kompleksna poprišta borbe za predstavljanje, u kojima se konstruišu subjekti i iskušavaju identiteti“ (Spitulnik 1993: 296), a slični uvidi se mogu naći i u domaćoj antropološkoj produkciji o medijima (Gavrilović 2005; Đorđević 2004, 2006, 2007, 2008; Erdei 2008; Radović 2005).

Polazeći od takve idejne paradigme, obratiću pažnju na proces medijske proizvodnje muzičkih zvezda kao nosilaca rodni uloga. Primenjujući poststrukturalistički semiotički pristup, prakse konstituisanja muzičke zvezde posmatram kao medijske tekstove. To obuhvata vizuelnu prezentaciju i kompleks namerno ponuđenih i slučajno produkovanih narativa koji proizvode izvođačev „imidž zvezde“ (Dyer 1998). Uz Dajerov koncept zvezde, kao interpretativni okvir korišću koncept „poznate ličnosti“ (celebrity), shvaćene kao „pojam koji obuhvata različita ispoljavanja javne individualnosti (heroj, zvezda, lider, slavan, čuven) koje postoje i deluju unutar popularne kulture“ (Wong and Trumper 2002: 168). U tom smislu relevantan je pojam medijskog sopstva (mediated selves) kao kompleksne konstrukcije koju koriste poznate ličnosti i mediji, i koja podrazumeva dve vrste sopstva: „jednog od nas“ i „drugog“ (Van Wichelen and De Leeuw 2005). U analizi slavnih ličnosti kao nacionalnih simbola i istovremenih nosilaca rodni modela, pokazaću kako se fragmentirani i selektovani narativi u medijskim biografijama transformišu u kredibilne političke performanse „neproblematičnih“ identiteta. U slučaju izvođača koji su simbolički zastupnici unutrašnje drugosti u srbijanskom društvu - u pogledu etničke/rasne pripadnosti i/li seksualne orijentacije (npr. Džej Ramadanovski i Marija Šerifović) – to se postiže fuzijom medijskog sopstva kao „jednog od nas“ i kao „drugog“. Poređenjem medijske naracije i iskaza ispitanika kao recipijenata ovih narativa pokušaću da ukažem na „prošivne bodove“, odnosno kontradiktorna mesta koja ukazuju na konstruisani karakter ovih narativa i eventualnu konfliktnu prirodu fuzionisanih elemenata. Pokazaću kako ono što Džudit Batler zove „konstitutivnom spoljašnjošću“ – odbačeni, problematični identiteti (rodni, seksualni, etnički, nacionalni i transnacionalni) koji služe kao legitimacija normiranim i prihvaćenim identitetima – virtuelno postaje deo „konstitutivne unutrašnjosti“, poželjan element konstruisanja javnog imidža

društva, i da li to uključivanje u polje vidljivosti korespondira sa bilo kakvim supstancijalnim promenama u pogledu društvenog legitimisanja „problematičnih“ identiteta.

Prateći teorijske uvide En MekKlintok i Nire Juval-Dejvis, konstrukcija rodnihi identiteta se u ovom radu posmatra u intrinzičnoj vezi sa konstrukcijom nacionalnih identiteta, a kao važan element konstrukcije identiteta se uzima telo. Antropološke i sociološke analize rodnihi identiteta se često dovode u vezu sa diskusijama „orođavanja nacionalizma“, odnosno uticaja koji nacionalizam ima na oblikovanje rodnihi identiteta. U njima se obično uzima da ženski lik i telo u sistemu reprezentacije, kao polju simboličkih dobara, ima funkciju afirmacije i promocije poretka. Granice nacije se povlače kroz ženska tela, a i jedna od konvencija političke ikonografije je predstavljanje nacije ženskom figurom (Enloe 2006; Iveković 2000; McClintock 1997; Yuval-Davis 1997). U kontekstu popularne muzike u Srbiji, upravo se na ženske muzičke zvezde često referira(lo) kao na nacionalne simbole (Lepa Brena, Ceca Ražnatović ili Jelena Karleuša). Time je u polje popularne muzike projektovana društveno poželjna slika rodnihi uloga.

Ipak, ova teza o neproblematičnom reprodukovanju kulturnog poretka kroz ženska tela je upravo ono što želim da proverim, i u radu ću pokazati kako politike tela u popularnoj muzici u Srbiji osciliraju između potvrde poretka i njegovog eventualnog osporavanja. Zato je i potrebno uraditi diskurzivnu analizu konstituisanja i konstruisanja rodnihi figura u kontekstu popularne muzike, i mapirati promene ne samo u odnosu na pred-tranzicioni period nego i između njegovih faza, kao novooblikovanihi tela žanra koja korespondiraju i imaju implementirajući potencijal za aktuelna društveno-politička i kulturna zbivanja. Logički i materijalni preobražaj tela (odnosno sprega tela, nacionalnog identiteta i seksualnosti) jeste ciklus proizvodnje imidža, koji prerasta u normativnu sliku rodnihi uloga, ali i polje diskurzivne borbe.

Kako semiotički pristupi mas medije postavljaju “ne sasvim kao ono što definiše ‘realnost’, već pre kao dinamična i kompleksna poprišta borbe za predstavljanje, u kojima se konstruišu subjekti i iskušavaju identiteti” (Spitulnik 1993: 296), a „etnografski pristup tekstualnoj analizi“ koji promoviše Ketrin Verderi (1991: 19-20) koristi teren kao dodatni analitički metod u razumevanju „polja društvenih veza“ u kojima tekstovi cirkulišu, pored analize samih medijskih sadržaja analiziraću i njihov prijem kod ispitanika. Pretpostavka je da ispitanici nisu pasivni konzumenti ovih sadržaja nego aktivni subjekti u njihovom preiščitavanju i preoznačavanju. Materijal za analizu će pružiti polustrukturirani intervjui, a ispitaničke grupe čine muzički fanovi, odnosno fanovi muzičkih zvezda i posetioči muzičkih događaja. U analizi materijala oslanjam se na tzv. pristup aktivne publike (Fisk 2001) po

kome postoji permanentna tenzija između medijski i marketinški preferiranih značenja kulturnih produkata i značenja koje publika generiše iz njih, uz oslonac na tzv. spektakl/performans paradigmu po kojoj su „svakodnevni identitetski performansi“ (Butler 2003) organizovani oko medijskih slika, u velikoj meri zahvaljajući prisustvu slavni ličnosti u medijima (Abercrombie and Longhurst 1998; Holmes 2005). Poređenjem iskaza ispitanika sa medijskom naracijom pokazaću na koje se načine vrši deseminacija kulturnih i medijskih poruka, kako se vrši interpelacija subjekata u određene diskurse i kako medijska distribucija popularne muzike utiče na svakodnevne identitetske performanse.

Finalnom komparacijom rezultata dobijenih analizom medijskog materijala i iskaza ispitanika ovo istraživanje će ukazati na promene u konstruisanju rodni identiteta tokom tranzicionog odnosno postsocijalističkog perioda u javnoj sferi Srbije i kako one korespondiraju sa ličnim narativima iz privatnog domena. Takođe će biti utvrđeno kako nalazi istraživanja o predstavljanju i konstruisanju rodni identiteta u popularnoj muzici korespondiraju sa postojećim korpusom literature o opštim odlikama promena konceptualizacije i materijalnih uslova uspostavljanja rodni identiteta postsocijalističke Srbije (Blagojević 2000a, 2000b, 2000c). Referirajući na globalna kretanja i evropske integracije, problematika se smešta u žarište tenzije između nacionalni projekata i transnacionalni kulturni tokova i pokazuje se kakvi se diskursi o identitetu pojavljuju na njihovom preseku.

Cilj i značaj

Ovo istraživanje predstavlja proširenje okvira debate o rodni odnosima u postsocijalističkoj Srbiji fokusiranjem na oblast koja u ovom kontekstu nije sistematično istražena (popularna muzika), a koja je simbolički važno polje proizvodnje i testiranja identiteta. Cilj je da se detaljnije mapiraju promene u konstrukciji rodni identiteta unutar perioda same postsocijalističke transformacije, a ne samo u odnosu na socijalistički period (pošto se glavnina već postojećeg materijala o rodni ulogama odnosi na period do 2000. godine). Doprinos istraživanja bi bio i u uspostavljanju čvršće veze između reprezentacije rodni sistema u uloga u javnoj sferi i njihove narativizacije u privatnoj sferi. To bi bio još jedan od načina ukazivanja na kompleksnost kulturne konceptualizacije diskurzivne i materijalne transformacije društvenih uslova. Na ovaj način se pokreće diskusija o načinima

na koje se mogu se mogu menjati i ispisivati nova značenja, koristeći popularnu kulturu kao svojevrsan strateški prostor konstruisanja identiteta.

Sadržaj

1.Uvod	
1.1 Teorijsko-metodološki okvir.....	
1.2. Popularna muzika u Srbiji.....	
1.3 Popularna kultura i rod.....	

1.4. Rod i nacija.....	
2. Muzika, rodni i nacionalni identiteti 1991–2000.....	
2.1 Muzika i mediji tokom ratova u bivšoj Jugoslaviji.....	
2.2 Rodne uloge u muzici sa ratnom tematikom.....	
2.3 Sistem zvezda i sistem rodni uloga	
2.4 Posleratna popularna muzika, rod i nacija.....	
2.5. Sećanje na devedesete kroz muzičke narative.....	
3 Muzika, rod i nacija nakon 2000.....	
3.1 Muzički spektakli, povratak na internacionalnu festivalsku scenu i transformacija rodni identiteta.....	
3.2. Folk muzika, urbanost i kulturne granice.....	
3.3 Transformacija nacionalizma – državne politike „novog lica Srbije“	
4 Rodni identiteti između lokalnog i globalnog.....	
4.1 Postjugoslovenski kulturni prostor: dezintegracija i reintegracija.....	
4.2.Muzika, pamćenje i ambigviteta.....	
4.3 Globalni kulturni tokovi	
5. Zaključak.....	

Literatura:

Abercrombie, N. & Longhurst, B. 1998. *Audiences: A sociological theory of performance and imagination*. London: Sage.

Adelt, U. 2005. “Ich bin der Rock’n’Roll Übermensch”: globalization and localization in German music television. *Popular music and society* 28(3): 279–95.

Adorno, V. T. 1974. Razmišljanja o stvaranju sociologije muzike. *Kultura*: 19-31.

Ang, I. 1996. *Living room wars: rethinking media audiences for a postmodern world*. London and New York: Routledge.

Антонијевић, Д. 2007. *Карађорђе и Милош: између историје и предања*. Београд: Српски генеалошки центар, Етнолошка библиотека, књ. 32.

Антонијевић, Д. 2007. *Карађорђе и Милош: мит и политика*. Београд: Српски генеалошки центар, Етнолошка библиотека, књ. 33.

Appadurai, A. 1996. *Modernity at large: Cultural dimensions of globalization*. Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.

Appadurai, A. 2000. *Grassroots Globalization and the Research Imagination*. Public Culture 12(1).

Babović, M. 2002. „Актери блокаде друштвених промена и актери трансформације“. U *Srbija krajem milenijuma: Razaranje društva, promene i svakodnevni život*, ur. Anđelka Milić i Silvano Bolčić, 67-93. Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu, 67 – 93.

Baker, C. 2005. Myth, war memory, and popular music in Croatia: the case of Marko Perković Thompson. *Slovo* 17(1): 19–32.

Baker, C. 2007. „The concept of turbofolk in Croatia: inclusion/exclusion in the construction of national musical identity“. In *Nation in formation: inclusion and exclusion in central and eastern Europe*, ed. Catherine Baker, Christopher J Gerry, Barbara Madaj, Liz Mellish & Jana Nahodilová, 139-58. London: SSEES Occasional Papers.

Bellamy, A. J. 2002. The Catholic Church and Croatia's two transitions. *Religion, state and society* 30(1): 45–61.

Benedikt, A. 1998. *Nacija: zamišljena zajednica*. Beograd: Plato.

Billig, M. 1995. *Banal nationalism*. London: Sage.

Björnberg, A. 2007. „Return to ethnicity: The cultural significance of musical change in the Eurovision Song Contest“. In *A song for Europe: Popular music and politics in the Eurovision Song Contest*, Eds. I. Raykoff & R. D. Tobin, 13- 23. Aldershot: Ashgate.

Blagojević, M. 1994. War and everyday life: deconstruction of self/sacrifice. *Sociologija* XXXVI(4): 469-482.

Blagojević, M. 2000a. „Žene i muškarci u Srbiji 1990-2000: urođnjavanje cene haosa“. U *Srbija krajem milenijuma: Razaranje društva, promene i svakodnevni život*, ur. Anđelka Milić i Silvano Bolčić. Beograd: Institut za sociološka istraživanja.

Blagojević, M. (prir.) 2000b. *Mapiranje mizoginije u Srbiji: diskursi i prakse*, Beograd: AŽIN.

Blagojević, M. 2000c. „Nevidljivo telo i moćna bestelesnost : Mediji u Srbiji u 90'im“. U *Žene, slike, izmišljaji...*, ur. Branka Arsić. Beograd: Centar za ženske studije.

Bolčić, S. 1994. “O svakodnevicu razorenog društva Srbije početkom 1990. iz sociološke perspective“. U: *Kulture u tranziciji*, Mirjana Prošić-Dvornić (ur.). Beograd: Plato.

Bolčić, S. 2002a. "Postsocijalistička tranzicija": Kontekst promena društva Srbije početkom devedesetih, U: *Društvene promene i svakodnevni život: Srbija početkom devedesetih*, Silvano Bolčić (prir.). Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu, 13 – 30.

Bolčić, S. 2002b. „Post-socijalistička transformacija i društvene nejednakosti u Srbiji u komparativnoj perspektivi“, U: *Srbija krajem milenijuma: Razaranje društva, promene i svakodnevni život*, Anđelka Milić i Silvano Bolčić (ur.), Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu, 49 – 65.

Bolčić, S. i A. Milić. 2000. *Srbija krajem milenijuma: Razaranje društva, promene i svakodnevni život*. Beograd.

Bolin, G. 2006. „Visions of Europe: Cultural technologies of nation-states“. *International Journal of Cultural Studies*, 9(2), pp. 189-206.

Buchowsky, M. 2001. *Rethinking Transformation: An Anthropological Perspective on Postsocialism*. Poznan: Wydawnictwo Humaniora.

Buikema, R. and I. van der Tuin (eds). 2009. *Doing Gender in Media, Art and Culture*. London: Routledge.

Burawoy, M. and K. Verdery (eds.). 1999. *Uncertain Transition. Ethnographies of Change in the Postsocialist World*. Lanham, Boulder, New York, Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

Butler, J. 1993. *Bodies that Matter*, London: Routledge.

Butler, J. 1990. *Gender trouble: feminism and the subversion of identity*. London and New York: Routledge.

Butler, J. 2004. *Precarious Lives: The Powers of Mourning and Violence*. London: Verso.

Busch, B. and H. Kelly-Holmes. 2004. *Language, discourse and borders in the Yugoslav successor states*. Clevedon: Multilingual Matters.

Brubaker, R. 1996. *Nationalism reframed: nationhood and the national question in the new Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Carter, S. 2007. 'Mobilising generosity, framing geopolitics: narrating crisis in the homeland through diasporic media', *Geoforum* 38, 1102–12.

Ceribašić, N. 2000. "Defining women and men in the context of war: Images in Croatian popular music in the 1990s." In P. Moisala & B. Diamond (Eds), *Music and Gender* (pp. 219-38). Urbana & Chicago, IL: University of Illinois Press, 219-38.

Ceribašić, N. 1995. 'Gender roles during the war: representations in Croatian and Serbian popular music 1991–1992', *Collegium antropologicum* 19:1, 91–101.

Clifford, J. 1988. *The predicament of culture: Twentieth-century ethnography, literature and art*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Cloonan, M. 1999. 'Pop and the nation-state: towards a theorisation'. *Popular music* 18:2, 193–207.

Connerton, P. 1989. *How societies remember*. Cambridge: Cambridge University Press.

Connor, W. 1994. *Ethnonationalism: the quest for understanding*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Couldry, N. 2003. *Media rituals: A critical approach*. Abingdon & New York: Routledge.

Čale Feldman, L. 1995. The image of the leader: being a president, displaying a cultural performance. *Collegium antropologicum* 19(1): 41–52.

Čale Feldman, L, I. Prica and Reana Senjković, eds. 1993. *Fear, death and resistance: an ethnography of war: Croatia 1991–1992*. Zagreb: Institute of Ethnology and Folklore Research.

Čolović, I. 2004b. „A criminal–national hero? But who else?“. In *Balkan identities: nation and memory*, ed. Maria Todorova, 253–68. London: Hurst, 253–68.

Čolović, I. 2008. *Balkan, teror kulture*. Beograd: Biblioteka XX vek.

Čolović, I. 2004a. Balkan u naraciji o “world” muzici. *Novi zvuk* 24: 59–62.

Čolović, I. 1985. *Divlja književnost: etnolingvističko proučavanje paraliterature*. Beograd: Nolit.

Čolović, I. 1994. *Bordel ratnika: folklor, politika i rat* (Belgrade: Biblioteka XX vek, 2nd ed.)

Čolović, I. 2006. *Etno: priče o muzici sveta na Internetu*. Beograd: Biblioteka XX vek.

Čolović, I (ur.) 2009. *Zid je mrtav, živeli zidovi! Pad Berlinskog zida i raspad Jugoslavije*. Beograd. Biblioteka XX vek.

Dajer, R. 1973. Značenje Toma Džonsa. *Kultura* 23. Beograd.

Dayan, D., & Katz, E. 1992. *Media events: The live broadcasting of history*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Daglas M. *Čisto i opasno*. Biblioteka XX vek: Beograd.

Debord, G. 1983. *Society of the spectacle*. Detroit: Black and Red.

Denich, B. 1986. Spol i moć na Balkanu. *Etnološki pregled* br. 22.

Denich, B. 1994. Dismembering Yugoslavia: national ideologies and the symbolic revival of genocide. *American ethnologist* 21(2): 367–90.

Douglas, M. and B. Isherwood. 1996 [1979]. *The world of goods: towards an anthropology of consumption*. London and New York: Routledge.

- Dragičević-Šešić, M. 1988. Publika nove narodne muzike. *Kultura* 80/81: 94–116.
- Dragičević-Šešić, M. 1994. *Neofolk kultura: publika i njene zvezde*. Sremski Karlovci i Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
- Duffett, M. 2004. „A 'strange bleeding in the ways of popular culture'? : Party at the Palace as hegemonic project“. *Popular music and society* 27(4): 89–506.
- Dyer, R. 1998. *Stars*. London: British Film Institute, 2nd ed.
- Đerić, G. 2007. Polni stereotip u etničkom. Prilog srpskoj imagologiji. *Antropologija* 3: 49-69.
- Đerić, G. 2005. *Pr(a)vo lice množine. Kolektivno poimanje i samopredstavljanje, mitovi, karakteri, mentalne mape i stereotipi*. Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, I. P. „Filip Višnjić“.
- Đorđević, J. 1986. Mnoštvo lica svetkovine. *Kultura* 73-74-75: 9-32.
- Đorđević, J. 1993. *Ritual. U Enciklopedija političke kulture, Savremena administracija*, 1018-1026.
- Đorđević, J. 1997. *Političke svetkovine i rituali*. Beograd: Dosije.
- Đurić- Kuzmanović, T. 2002. Rodnost i razvoj u Srbiji, Od dirigovanog nerazvoja do tranzicije. *Budućnost*. Novi Sad: Ženske studije i istraživanja.
- Đurković, M. 2002. *Diktatura, nacija, globalizacija*. Beograd: Institut za evropske studije.
- Edensor, T. 2002. *National identity, popular culture and everyday life*. Oxford and New York: Berg.
- Elshtain, J. B. 1995. *Women and war*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Enloe, C. 1983. *Does khaki become you?: the militarisation of women's lives*. London: Pluto Press.
- Erdei, I. 1994. Medijska konstrukcija realnosti korišćenjem različitih vremenskih modela i perspektiva. U *Kulture u tranziciji*, ur. M. Prošić-Dvornić. Beograd: Plato.
- Erdei, I. 2008. Television, Rituals, Struggle for Public Memory in Serbia during 1990s. *Etnoantropološki problemi* 3:145-169.
- Erlmann, V. 1999. *Music, modernity and the global imagination: South Africa and the West*. Oxford: Oxford University Press.
- Esbenshade, R. E. 1995. Remembering to forget: memory, history, national identity in postwar East Central Europe. *Representations* 49: 72–96.
- Faist, T. 2000. Transnationalization in international migration: implications for the study of citizenship and culture. *Ethnic and racial studies* 23(2): 189–222.

Fairchild, C. 2007. Building the authentic celebrity: the "Idol" phenomenon in the attention economy. *Popular Music and Society* 30(3): 355-75.

Featherstone, M. 1995. *Undoing culture: Globalization, postmodernism and identity*. London: Sage.

Fischer, W. 2005. „A polyphony of belongings: (turbo) folk, power, and migrants“. *Music and networking*, ed. Tatjana Marković and Vesna Mikić, 58-71. Beograd: Signatura.

Fisk, Dž. 2001. *Popularna kultura*. Beograd: Clio.

Fiske, J. 2001 [1987]. *Television culture*. London and New York: Routledge.

Foucault, M. 1994. *Nadzor i kazna*. Zagreb: Informator, Fakultet političkih znanosti.

Frith, S. 1987. „Towards an aesthetic of popular music“. In *Music and society: the politics of composition, performance and reception*, ed. Richard Leppert and Susan McClary, 133-49. Cambridge: Cambridge University Press.

Frith, S. 1996. *Performing rites: on the value of popular music*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

G. VP Jr. 2004. *The myth of ethnic war: Serbia and Croatia in the 1990s*. Ithaca, NY: Cornell University Press.

Gavrilović, Lj. 2004. Implicitna ideologija: ograničavajući faktor multikulturalizma u Srbiji. *Modeli kulturne politike u uslovima multikulturnih društava na Balkanu i evrointegracionih procesa*. Niš: Filozofski fakultet u Nišu.

Гавриловић, Љ. 2005. *Прелудијум за антропологију медија*, „Етнологија и антропологија: Стање и перспективе“, Зборник Етнографског института САНУ 21, Београд, 143-150.

Gellner, E. 1997. *Nationalism*. London: Weidenfeld and Nicolson.

Godelije, M. 1989. Analiza tranzitornih procesa. *Glasnik Etnografskog Instituta SANU*, knj.38: 203 – 20

Gluhović, M. 2008. The ethnic drag from the East: performing race, nation and sexuality in the Eurovision Song Contest. Rad sa konferencije *Spectacle and Politics in the Eurovision Song Contest*. University of Thessaly, Volos, 29. Februar–2. Mart.

Goldstein, J. 2001. *War and gender: how gender shapes the war system and vice versa*. Cambridge: Cambridge University Press.

Gordy, E. D. 1999. *The culture of power in Serbia: Nationalism and the destruction of alternatives*. University Park, PA: Pennsylvania State University Press.

Gordy, E. D. 2005. Reflecting on *The culture of power*, ten years on. *Facta universitatis: philosophy, sociology and psychology* 4(1): 11–19.

Gorunović, G. Postsocijalizam i tranzicija, lokalne zajednice i identiteti. U *Antropologija savremenosti* (ur. S. Nedeljković). Beograd: Odeljenje za etnologiju i antropologiju i Srpski genealoški centar, Etnološka biblioteka, knj. 23, 190-205.

Gredelj, S. 2000. “Vrednosno utemeljenje blokirane transformacije srpskog društva”. U *Račji hod: Srbija u transformacijskim procesima*, Mladen Lazić (prir.), 171-236. Beograd: Filip Višnjić.

Greenberg, J. 2006a. “‘Goodbye Serbian Kennedy’: Zoran Đinđić and the new democratic masculinity in Serbia. *East European politics and societies* 20(1): 126–51.

Greenberg, J. 2006b. Nationalism, masculinity and multicultural citizenship in Serbia. *Nationalities papers* 34(3): 321–41.

Greenberg, R. D. 2005. *Language and identity in the Balkans: Serbo-Croatian and its disintegration*. Oxford: Oxford University Press.

Grujić, M. 2006. „Inclusiveness of the ‘turbo folk’ music scene in post-socialist Serbia: transgression of cultural boundaries or a new model of cultural exclusions?“. Rad sa konferencije *Inclusion/Exclusion: 7th International Postgraduate Conference on Central and Eastern Europe*, UCL-SSEES, 16–18. februar.

Hatch, D. and S. Millward. 1987. *From blues to rock: An analytical history of pop music*. Manchester and New York: Manchester University Press.

Hall, S. 1997. *Representation: cultural representations and signifying practices*, ed. Stuart Hall. London: Sage.

Halnon, K. B. 2005. Alienation incorporated: “f*** the mainstream music” in the mainstream. *Current sociology* 53(3): 441–64.

Hannerz, U. 1996. *Transnational connections: culture, people, places*. London and New York: Routledge.

Hartley, J. 1992. *Tele-Ology: Studies in television*. London & New York: Routledge.

Hartley, J. 1999. *Uses of television*. London & New York: Routledge.

Hayward, K. and M. Yar. 2006. The „chav“ phenomenon: consumption, media and the construction of a new underclass. *Crime, media, culture* 2(1): 9–28.

Hebdiđ, D. 1980. *Potkultura: značenje stila*. Beograd.

Helms, E. 2006. Gendered transformations of state power: masculinity, international intervention, and the Bosnian police. *Nationalities papers* 34(3): 343–61.

Herzfeld, M. 1997. *Cultural intimacy: social poetics in the nation-state*. London and New York: Routledge.

Hills, M. 2002. *Fan cultures*. London and New York: Routledge.

Hobsbawm, E. and T. Ranger, eds. 1983. *The invention of tradition*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hodžić, A. 2000. „Preoccupation with the 'other'“. In *Media and war*, ed. Nena Skopljanac Brunner et al, 19-39. Zagreb: Centre for Transition and Civil Society Research/Belgrade: Agency Argument.

Holmes, S. 2005. “Off-guard, unkempt, unready?”: deconstructing contemporary celebrity in *heat* magazine. *Continuum* 19(1): 21–38.

Hudson, R. 2003. Songs of seduction: popular music and Serbian nationalism. *Patterns of prejudice* 37(2): 157–76.

Hutnyk, J. 2000. *Critique of exotica: music, politics and the culture industry*. London: Pluto Press.

Ibroscheva, E. 2006. The new eastern European woman: a gold digger or an independent spirit?, *Global media journal* 5(9): http://lass.calumet.purdue.edu/cca/gmj/fa06/gmj_fa06_ibroscheva.htm [pristupljeno 16. aprila 2007].

Ivanova, Radost. 2001. Pop folk (čalga): pros and cons. *Ethnologia Balkanica* 2: 88–99.

Ivanović, Zorica i Predrag Šarčević (ur.) 2003. *Antropologija tela, Kultura*, br. 105/106. Beograd.

Iveković, R. 2000. „(Ne)predstavljalivost ženskog u simboličkoj ekonomiji. Žene, nacija i rat nakon 1989. godine“. U *Žene, slike, izmišljaji*, prir. Branka Arsić. Beograd: Centar za ženske studije.

Jansen, S. 2005a. *Antinacionalizam: etnografija otpora u Beogradu i Zagrebu*. Beograd: Biblioteka XX vek.

Jansen, S. 2001. Svakodnevni orijentalizam: Doživljaj „Balkana“/“Evrope“ u Beogradu i Zagrebu. *Filozofija i društvo* XVIII.

Jansen, S. 2005b. Who's afraid of white socks?: Towards a critical understanding of post-Yugoslav urban self-perceptions. *Ethnologia Balkanica* 9: 151-67.

Jeffords, S. 1989. *The remasculinization of America: gender and the Vietnam War* Bloomington and Indianapolis, IN: Indiana University Press.

Jovanović, J. 2004. „The power of recently revitalized Serbian folk music in urban settings“. In *Music, power and politics*, ed. Annie J Randall, 133-42. New York and Abingdon: Routledge.

Jović, D. 2004. "Official memories" in post-authoritarianism: an analytical framework. *Journal of southern Europe and the Balkans* 6(2): 97–108.

Kellner, D. 1995. *Media culture: cultural studies, identity and politics between the modern and the postmodern*. London and New York: Routledge.

Kellner, D. 2003. *Media spectacle*. London and New York: Routledge.

Kolstø, P. 2006. National symbols as signs of unity and division. *Ethnic and racial studies* 29(4): 676–701.

Kos, K. 1972. New dimensions in folk music: a contribution to the study of musical tastes in contemporary Yugoslav society. *International review of the aesthetics and sociology of music* 3(1): 61–73.

Kovačević, I. 2007. *Antropologija tranzicije*. Beograd: Srpski genealoški centar i Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta. Etnološka biblioteka knj. 28.

Kovačević, I. 2001. *Семологија мита и ритуала II, Савремено друштво*, Beograd: Српски генеалошки центар.

Kovačević, I. 2006. *Традиција модерног, Прилози историји савремене антропологије*. Beograd: Српски генеалошки Центар.

Kronja, I. 2002a. *Medijska kultura 90-tih: politika spektakla*, Kultura, 102, Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, Beograd, 8-18.

Kronja, I. 2002b. 'Naknadna razmatranja o turbo-folku', *Kultura* 102, 8–18.

Kronja, I. 2006. 'New urban trends in Serbia, 1990–2004: from urban life to popular culture and vice versa', *Ethnologia Balkanica* 10, 263–78.

Kronja, I. 2001. *Smrtonosni sjaj: masovna psihologija i estetika turbo folka*. Beograd: Tehnokratia.

Kuljić, T. 2006. *Kultura sećanja. Teorijska objašnjenja upotrebe prošlosti*. Beograd: Čigoja.

Lawrence, C. 2005. "The Serbian Bastille": memory, agency and monumental public space in Belgrade. *Space and culture* 8(1): 31–46.

Lazić, M. 2002a. „Osobnosti globalne društvene transformacije Srbije“. U *Društvene promene i svakodnevni život: Srbija početkom devedesetih*, prir. Silvano Bolčić, 57-77. Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Lazić, M. 2002b. „(Re)Strukturisanje društva u Srbiji tokom 90 – ih“. U *Srbija krajem milenijuma: Razaranje društva, promene i svakodnevni život*, ur. Anđelka Milić i Silvano Bolčić, 17-34. Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Lazić, M. i S. Cvejić. 2004. „Promene društvene strukture u Srbiji: Slučaj blokirane post-socijalističke transformacije“. U *Društvena transformacija i strategije društvenih grupa: Svakodnevnica Srbije na početku trećeg milenijuma*, ur. Anđelka Milić, 39-70. Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Leppert, R. and S. McClary ed. 1987. *Music and society: the politics of composition, performance and reception*. Cambridge: Cambridge University Press.

Lilly, C. S. and J. A Irvine. 2002. Negotiating interests: women and nationalism in Serbia and Croatia 1990-1997. *East European politics and societies* 16(1): 109–44.

Lindstrom, N. 2006. Yugonostalgia: restorative and reflective nostalgia in former Yugoslavia. *East central Europe* 32(1–2): 231–42.

Lipsitz, G. 1994. *Dangerous crossroads: popular music, postmodernism and the poetics of place*. London and New York: Verso.

Longinović, T. 2000. „Music wars: blood and song at the end of Yugoslavia“. *Music and the racial imagination*, ed. Ronald A Radano and Philip V Bohlman, 622-43. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Лукић Крстановић, М. 1995. „Масовна политичка окупљања – приче из живота“. *Гласник Етнографског института САНУ*, XLIV. Београд, 221-234.

Лукић Крстановић, М. 2000. *Продукција свадбене светковине у Београду (од ритуала до спектакла)*, У: *Животни циклус, Реферати бугарско-српског научног скупа 12-16. јун 2000*, Софија 2000, 211-230.

Лукић Крстановић, М. 2006. „Политика трубаштва – фолклор у простору националне моћи“, *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду – балканска трансформација и европска интеграција*, Зборник Етнографског института САНУ 22. Београд, 187-205.

Лукић Крстановић, М. 2007. „Спектакли XX века: политичке арене и културне сцене у Србији“, *Култура у трансформацији*, Зборник Етнографског института САНУ 23, Београд, 169-188

Лукић Крстановић, М. 2002. *Vox adolescentiae: мој јавни живот и спектакли У: Обичаји животног циклуса у градској средини*, Етнографски институт САНУ, Посебна издања књ. 48, Београд, 145-161.

Лукић Крстановић, М. 2004. *Ethnology zoom of mass events. Belgrade street drama of the nineties*, Times, places, Passages, (ed. A. Paládi-Kovács), 7th SIEF Conference, Akadémiai Kiadó, Budapest, 54-61.

Lukić, S. 1989. *Novi mediji, nova umetnost*. Beograd: Sloboda.

Lundberg, D., K. Malm, and O. Rondström. 2003. *Music, media, multiculture: changing muscscapes* ([n.p.]: Svenskt visarkiv).

MacFadyen, D. 2002a. *Estrada?!: grand narratives and the philosophy of the Russian popular song since perestroika*. Montreal and Kingston: McGill–Queen’s University Press.

MacFadyen, D. 2002b. *Songs for fat people: affect, emotion and celebrity in the Russian popular song 1900–1955*. Montreal and Kingston: McGill–Queen’s University Press.

Mach, Z. 1993. *Symbols, conflict and identity: essays in political anthropology*. Albany, NY: Suny Press.

Малешевић, М. 2003. Има ли нација на планети Рибок? – локални идентитет насупрот глобалном међу младима у Србији. У *Традиционално и савремено у култури Срба* (ур. Д. Радојичић). Београд: Етнографски институт САНУ, књ. 49, 237-258.

Малешевић, М. 2008. Насиље идентитета. У *Културне паралеле* (ур. Зорица Дивац), Зборник Етнографског института САНУ 25. Београд: Етнографски институт САНУ, 11-34.

Малешевић, М. 2005. Традиција у транзицији: у потрази за „још старијим и лепшим“ идентитетом. У *Етнологија и антропологија: Стање и перспективе*, Зборник Етнографског института САНУ 21 (ур. Љ. Гавриловић). Београд: Етнографски институт САНУ, 219-234.

Malešević, M. 2008. *Žensko. Etnografski aspekti društvenog položaja žene u Srbiji*. Beograd: Srpski genealoški centar.

Maners, L. D. 2008. Clapping for Serbs: nationalism and performance in Bosnia and Herzegovina. *Balkan dance: essays on characteristics, performance and teaching*, ed. Anthony Shay, 145-60. Jefferson, NC: McFarland.

Marcus, G. 1996. Introduction in *Connected. Engagements with Media*, ed. George Marcus. Chicago: University of Chicago Press.

Marić, R. 1998. Potkulturne zone stila. *Kultura* 96. Beograd: Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, 9-35.

Marković P. J. *Trajnost i promena: društvena istorija socijalističke i postsocijalističke svakodnevice u Jugoslaviji i Srbiji*. Beograd: Službeni glasnik (Edicija Vreme Jugoslavije).

Mayer, T. 2000. Gender ironies of nationalism: setting the stage. *Gender ironies of nationalism: sexing the nation*, ed. Tamar Mayer, 1-22. London and New York: Routledge.

Mayer, T. 2000. *Gender ironies of nationalism: sexing the nation*. London and New York: Routledge.

McClintock, A. 1997. “‘No longer in a Future Heaven’: Gender, Race, and Nationalism.” In *Dangerous Liaisons. Gender, Nation, and Postcolonial Perspectives*. Anne McClintock, Aamir Mufti and Ella Shohat (eds), 89-112. Minneapolis: University of Minnesota Press.

McRobbie, A. 2000. *Feminism and youth culture*. Basingstoke: Macmillan, 2nd ed.

Merriam, A. P. 1964. *The anthropology of music*. Illinois: Northwestern University Press.

Meyers, O. and E.Zandberg. 2002. The sound-track of memory: *Ashes and Dust* and the commemoration of the Holocaust in Israeli popular culture. *Media, culture and society* 24(2): 389–408.

Middleton, R. 1990. *Studying popular music*. Philadelphia: Open University Press (Milton Keynes).

Miholić, I. 2008. Behind the politics: musicians and their view of Eurovision song contest. Saopštenje sa konferencije *Singing Europe: Spectacle and Politics in the Eurovision Song Contest*, University of Thessaly, 29. februar-2. mart.

Mikić, V. 2006. The way we (just me, myself and I) were: Recycling national identities in recent popular music. Saopštenje sa konferencije *Musical Culture and Memory*. Musicological Faculty, University of Arts, Belgrade, 12-14. april.

Milić, A. 2002a. "Svakodnevni život porodica u vrtlogu društvenog rasula: Srbija, 1991 – 1995. godine". U *Društvene promene i svakodnevni život: Srbija početkom devedesetih*, prir. Silvano Bolčić, 135-180. Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Milić, A. i Silvano Bolčić. 2002b. "Srbija na kraju milenijuma: kakvo je to društvo?". U *Srbija krajem milenijuma: Razaranje društva, promene i svakodnevni život*, ur. A. Milić i S. Bolčić, 5-14. Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Milić, A. 2002c. "Dobitnici i gubitnici u procesu tranzicije iz ugla porodične svakodnevice (1991 – 2001)". U *Srbija krajem milenijuma: Razaranje društva, promene i svakodnevni život*, ur. Anđelka Milić i Silvano Bolčić, 251-422. Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Miller, D. 1994. *Material culture and mass consumption*. Oxford: Blackwell, 2nd ed.

Moisala, P. and B. Diamond, eds. 2000. *Music and gender*. Urbana and Chicago, IL: University of Illinois Press.

Mosse, G. L. 1985. *Nationalism and sexuality: respectability and abnormal sexuality in modern Europe*. New York: Howard Bettig.

Mostov, J. 2000. „Sexing the nation/desexing the body: politics of national identity in the former Yugoslavia“. *Gender ironies of nationalism: sexing the nation*, ed. Tamar Mayer, 89-110. London and New York: Routledge.

Mrđa, S. 2004. Kulturni habitus omladine. *Mladi zagubljeni u tranziciji*. Beograd: Centar za proučavanje alternativa.

Muršić, R. 1996. A "black box" of music use: on folk and popular music. *Narodna umjetnost* 33(1): 59–74.

Naumović S. Od ideje obnove do prakse upotrebe; Ogled o odnosu politike i tradicije na primeru savremene Srbije, u: *Od mita do folka*, Kragujevac: Liceum.

Naumović, S. 2006. „Otpor!“ kao postmoderni Faust: društveni pokret novog tipa, tradicija prosvetčenog reformizma i „izborna revolucija“ u Srbiji. *Filozofija i društvo* 3.

Naumović, S. 1994. Tradicija i procesi tranzicije. *Glasnik Etnografskog instituta SANU* XLIII.

Naumović, S. 1994. „Upotreba tradicije“. U *Kulture u tranziciji*, ur. M Prošić-Dvornić. Beograd: Plato.

Nedeljković, S. 2007. *Čast, krv i suze. Ogledi iz antropologije etniciteta i nacionalizma*. Beograd: Zlatni zmaj, Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Nedeljković, S. 2006. Mit, religija i nacionalni identitet: mitologizacija u Srbiji u periodu nacionalne krize. *Etnoantropološki problemi* 1(1): 155-180.

Obrenović, Z. 2002. Nacionalna država i izazovi globalizacije. *Filozofija i društvo* XIX-XX.

Palmer, G. B. and Jankowjak, William R. 1996. *Performance and Imagination: Toward an Anthropology of the Spectacular and the Mundane*. Cultural Anthropology, American Anthropological Association, 11(2): 225- 246.

Pantić, D. 1996. Konfliktne vrednosti u zemljama tranzicije. Socijalni konflikti u zemljama tranzicije. Beograd: Institut društvenih nauka.

Papić, Ž. L. Sklevicky (prir.) 1983.. *Antropologija žene*. Beograd: Prosveta.

Pels, D. 2003a. „Aesthetic representation and political style: Rebalancing identity and difference in media democracy.“ In *Media and the Restyling of Politics: Consumerism, Celebrity and Cynicism*, eds John Corner & Dick Pels, 41-67. London: Sage.

Peterson, R. A. 1997. *Creating country music: fabricating authenticity*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Petrović, K. 1976. Estradni umetnik – zanimanje. *Kultura* 35: 151-160.

Petrović, R. 1974. Folk music of eastern Yugoslavia: a process of acculturation: some relevant elements. *International review of the aesthetics and sociology of music* 5(1): 217–24.

Pettan, S. 1998. Music, politics and war in Croatia in the 1990s: An introduction. In *Music, politics and war: Views from Croatia*, Ed. S. Pettan, 9-28. Zagreb: IEF.

Piškor, M. 2006. Celebrate cultural diversity! Buy a ticket!: reading the discourses of world music festivals in Croatia. *Narodna umjetnost* 43(1): 179–201.

Prica, I. 1988. ‘Mitsko poimanje naroda u kritici novokomponovane narodne muzike’, *Kultura* 80/81, 80–93.

Prica, I. 1991. *Omladinska potkultura u Beogradu: simbolička praksa*. Belgrade: Etnografski institut SANU.

Prica, I. Problem interpretacije tranzicije iz „nerealnog socijalizma“, U: *Antropologija postsocijalizma*, Vladimir Ribić (ur.). Beograd: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta i Srpski genealoški centar, Etnološka biblioteka knj. 34, 24 – 51.

Прелић, М. 2005. Неки проблеми проучавања етницитета / етничког идентитета у културној антропологији. *Етнологија и антропологија: стање и перспективе* (ур. Љ. Гавриловић). Зборник Етнографског института САНУ 21, 199-207.

Прелић, М. 2006. „Корак ближе Европи или корак даље од ње: Србија у потрази за европским идентитетом на почетку 21.века“. *Свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*. Етнографски институт САНУ, Зборник 22. Београд, 29-47.

Прелић, М. 2003. Проучавање етничког идентитета – нека теоријска питања. *Традиционално и савремено у култури Срба*, ур. Д. Радојичић. Посебна издања Етнографског института САНУ 49. Београд: Етнографски институт САНУ, 275-285.

Prošić-Dvornić, M (ur.). *Kulture u tranziciji*. Beograd: Plato.

Puri, J. 2004. *Encountering nationalism*. Oxford: Blackwell.

Radano, R. A. and P. V Bohlman, eds. 2000. *Music and the racial imagination*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Radojević, S. 2001. Uspon novokomponovane narodne muzike: pesma iz stomaka naroda. In *Antologija turbo folka: pesme iz stomaka naroda*, ed. Goran Tarlać i Vladimir Đurić, 11-32. Beograd: SKC.

Radović, S. 2005. „Дневник о цунамију“, *Гласник Етнографског института САНУ* LIII, Београд, 277-291.

Radović, S. 2007. „Европа као политички симбол у изградњи идентитета постсоцијалистичког друштва“, *Antropologija* br. 4. Beograd: Centar za etnološka i antropološka istraživanja, 48-61.

Radović, S. 2008. Окцидентализам у Србији: поједине карактеристике културне концептуализације у периоду транзиције, *Културне паралеле: свакодневна култура у постсоцијалистичком периоду*, Београд: Етнографски институт САНУ, 69-83.

Радовић, С. 2009. *Слике Европе. Истраживања представа о Европи и Србији на почетку XXI века*. Београд: Етнографски институт САНУ, Посебна издања ЕИ САНУ 67.

Radulović, L. 2001. „Nečista i neformalno moćna: Sakralni aspekti ambivalentnog odnosa prema ženi u tradicijskoj kulturi Srba.“ U *Mapiranje mizoginije u Srbiji: diskursi i prakse*. Beograd: AŽIN.

Ramet, Sabrina P, ed. 1999. *Gender politics in the western Balkans: women and societ in Yugoslavia and the Yugoslav successor states*. University Park, PA: Pennsylvania State University Press.

Rasmussen, Lj. Vidić. 1995. From source to commodity: newly-composed folk music of Yugoslavia. *Popular music* 14(2): 241–56.

Rasmussen, Lj. Vidić. 1996. „The southern wind of change: style and the politics of identity in prewar Yugoslavia“. *Retuning culture: musical changes in central and eastern Europe*, ed. Mark Slobin, 99-116. Durham, NC: Duke University Press.

Rasmussen, Lj. Vidić. 2002. *Newly-composed folk music of Yugoslavia*. London and New York: Routledge.

Rasmussen, Lj. Vidić. 2007. „Bosnian and Serbian popular music in the 1990s: divergent paths, conflicting meanings, and shared sentiments“. *Balkan popular culture and the Ottoman ecumene: music, image, and regional political discourse*, ed. Donna A Buchanan Lanham, 57-93. MD: Scarecrow Press.

Raykoff, I. 2007. Camping on the borders of Europe. In *A song for Europe: Popular music and politics in the Eurovision Song Contest* I. Raykoff & R. D. Tobin (Eds.), 1-12. Aldershot: Ashgate.

Regev, M. 2007. Ethno-national pop-rock music: aesthetic cosmopolitanism made from within. *Cultural Sociology* 1(3): 317-41.

Ribić, V. 2007a. Antropologija raspada Jugoslavije: o etničkom nacionalizmu. U *Antropologija postscocijalizma* (ur. V. Ribić). Beograd: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i Srpski genealoški centar, 216-243.

Ribić, V. 2005. *Podeljena nacija: srpski nacionalizam i politički sukobi u Srbiji 1999-2000*. Beograd: Srpski genealoški centar.

Ribić, V. 2007b. Srpski nacionalizam na kraju dvadesetog veka. U *Antropologija savremenosti* (ur. S. Nedeljković). Beograd: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i Srpski genealoški centar, Etnološka biblioteka, knj. 23, 150-171.

Roche, M. 2000. *Mega-Events and modernity: Olympics and expos in the growth of global culture*. London & New York: Routledge.

Sandvoss, C. 2005. *Fans: the mirror of consumption*. Cambridge: Polity Press.

Schäuble, M. 2006. “Imagined suicide”: self-sacrifice and the making of heroes in post-war Croatia. *Anthropology matters* 8(1), 1–14. http://www.anthropologymatters.com/journal/2006-1/schauble_2006_doing.htm [pristušljeno 15. novembra 2008].

Schäuble, M U štampi. „Contested masculinities: discourses on the role of Croatian combatants during the “Homeland War” (1991–1995)“. *Gender in armed conflicts and in post-war reconstruction*, ed. Christine Eifler and Ruth Seifert.

Senjković, R. 2002. *Lica društva, likovi države*. Zagreb: Biblioteka Nova etnografija.

Shay, A. 2002. *Choreographic politics: state folk dance companies, representation and power*. Middleton, CT: Wesleyan University Press.

Shohat, E. and R. Stam. 1994. *Unthinking Eurocentrism: multiculturalism and the media*. London and New York: Routledge.

- Shuker, R. 1998. *Key Concepts in Popular Music*. New York: Routledge.
- Shuker, R. 2001. *Understanding popular music*. London and New York: Routledge, 2nd ed..
- Silverman, C. 1996. „Music and marginality: Roma (Gypsies) of Bulgaria and Macedonia“. *Retuning culture: musical changes in central and eastern Europe*, ed. Mark Slobin, 231-53. Durham, NC: Duke University Press.
- Silverstone, R. 1994. *Television and everyday life*. London and New York: Routledge.
- Simić, M. 2008. „Exit to Europe: state, travel, popular music and „normal life“ in a Serbian town. PhD Diss. University of Manchester.
- Slobin, M. (ed.). 1996. *Retuning culture: musical changes in central and eastern Europe*. Durham, NC: Duke University Press.
- Spitulnik, D. 1993. Anthropology and mass media. *Annual Review of Anthropology* 22: 293–315.
- Stanić, R. 2001. „Tri heroja srpskog folka: država u kafani“. U *Antologija turbo folka: pesme iz stomaka naroda*, ur. Goran Tarlać and Vladimir Đurić, 99-108. Beograd: SKC.
- Steinberg, M. W. 2004. When politics goes pop: on the intersections of popular and political culture and the case of Serbian student protests. *Social movement studies* 3(1): 3–29.
- Stojanović, M. 1988. Promene statusa kroz mit o pevaču novokomponovane narodne muzike. *Etnološke sveske* 9: 49–57.
- Stokes, M. 2004. Music and the global order. *Annual review of anthropology* 33: 47–72.
- Storey, J. 2003. *Inventing popular culture: from folklore to globalization*. Oxford: Blackwell.
- Street, J. 2002. Bob, Bono and Tony B: the popular artist as politician. *Media, culture and society* 24(3): 433–41.
- Strachan, R. & Leonard, M. A musical nation: Protection, investment and branding in the Irish music industry. *Irish Studies Review* 12(1): 39-49.
- Sugarman, J. C. 1997. *Engendering song: singing and subjectivity at Prespa Albanian weddings*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Sugarman, J. C. 2007. “The criminals of Albanian music”: Albanian commercial folk music and issues of identity since 1990. *Balkan popular culture and the Ottoman ecumene: music, image, and regional political discourse*, ed. Donna A Buchanan, 269-307. Lanham, MD: Scarecrow Press, 269–307.
- Šuber, D. 2006. Myth, collective trauma and war in Serbia: a cultural hermeneutical appraisal. *Anthropology matters* 8(1).

Tarlać, G. 2001. „Ratni turbo/neo folk: novi heroji – novi pjesnici“. *Antologija turbo folka: pesme iz stomaka naroda*, ur. Goran Tarlać and Vladimir Đurić, 61-96. Beograd: SKC.

Tarlać, G and V. Đurić, eds. 2001. *Antologija turbo folka: pesme iz stomaka naroda*. Belgrade: SKC.

Taylor, D. 1997. *Disappearing acts: spectacles of gender and nationalism in Argentina's 'dirty war'*. Durham, NC: Duke University Press.

Taylor, T. D. 1997. *Global pop: world music, world markets*. London and New York: Routledge.

Thomas, T. and F. Virchow. 2005. „Banal militarism and the culture of war“. In *Bring 'em on: media and politics in the Iraq war*, ed. Lee Artz and Yahya R Kamalipour, 23-36. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.

Taylor, T. D. 1997. *Global pop: World music, world markets*. London & New York: Routledge.

Thompson, J. B. 1995. *The media and modernity; a social theory of the media*. Cambridge: Polity Press.

Thompson, M. 1994. *Forging war: the media in Serbia, Croatia and Bosnia–Herzegovina*. London: Article 19.

Tragaki, D. 2005. „‘Humanizing the masses’: enlightened intellectuals and the music of the people“. *The Mediterranean in music: critical perspectives, common concerns, cultural differences*, ed. David Cooper and Kevin Dawe, 49-75. Lanham, MD: Scarecrow Press.

Turner, G. 2006. The mass production of celebrity: “celetoids”, reality TV and the “demotic turn”. *International journal of cultural studies* 9(2): 153–65.

van de Port, M. 1998. *Gypsies, wars and other instances of the wild: civilisation and its discontents in a Serbian town*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

van de Port, 1999a. The articulation of soul: Gypsy musicians and the Serbian Other. *Popular music* 18(3): 291–308.

van de Port, 1999b. “It takes a Serb to know a Serb”: uncovering the roots of obstinate otherness in Serbia. *Critique of anthropology* 19(1): 7–30.

Van Wichelen, S. and De Leeuw, M. 2005. “Please, Go Wake Up! Submission, Hirsi Ali, and the “War on Terror” in the Netherlands. *Feminist Media Studies* 5(3): 325-340.

Velikonja, M. 2005. “Those were the days”: nostalgia for socialism in post-socialist societies. Saopštenje sa konferencije UCL School for Slavonic and East European Studies, 1. novembar.

Verdery, K. 1991. *National ideology under socialism: identity and cultural politics in Ceaușescu's Romani*. Berkeley and Los Angeles, CA: University of California Press.

Verdery, K. 1996a. *What was socialism, and what comes next?* Princeton, NJ: Princeton University Press.

Verdery, K. 1996b. Whither “nation” and “nationalism”? *Mapping the nation*, ed. G. Balakrishnan. London: Verso.

Verdery, K. 1999. *The political lives of dead bodies: reburial and postsocialist change*. New York: Columbia University Press.

Vertevec, S. 2001. Transnationalism and identity. *Journal of ethnic and migration studies* 27(4): 573–82.

Virchow, F. 2007. Performance, emotion, and ideology: on the creation of “collectives of emotion” and worldview in the contemporary German far right. *Journal of contemporary ethnography* 36(2): 147–64.

Volcic, Z. 2005. The notion of „the west“ in the Serbian national imaginary. *European Journal of Cultural Studies* 8(2): 155–75.

Volcic, Z. 2006. Blaming the media: Serbian narratives of national(ist) identity. *Continuum* 20(3): 313–30.

Volcic, Z. 2007a. Scenes from the last Yugoslav generation: the long march from Yugo utopia to nationalisms. *Cultural dynamics* 19(1): 67–89.

Volcic, Z. 2007b. Yugo-nostalgia: cultural memory and media in the former Yugoslavia. *Critical studies in media communication* 24(1): 21–38.

Vuletić, D. 2007. The socialist star: Yugoslavia, Cold War politics and the Eurovision Song Contest. In *A song for Europe: Popular music and politics in the Eurovision Song Contest*, I. Raykoff & R. D. Tobin (Eds.), 83–97. Aldershot: Ashgate.

Wanner, C. 1996. Nationalism on stage: Music and change in Soviet Ukraine. In M. Slobin (Ed.), *Retuning culture: Musical changes in Central and Eastern Europe*, 136–55. Durham, NC: Duke University Press.

Whiteley, S. 2000. *Women and popular music: sexuality, identity and subjectivity*, London & New York: Routledge.

Young, R, ed. 2002. *Music, popular culture, identities*. Amsterdam, NY: Rodopi.

Yuval-Davis, N, Anthias, F. (eds). 1989. *Woman-Nation-State*. London: Macmillan.

Zdravković, H. 2006. Communicating victimage in a Bosnian Serb refugee community: a study of ethnic identity in vernacular narratives. Rad sa konferencije 56th ICA Annual Conference, Dresden, 19–23. jun.

Žanić, I. 2007. *Flag on the mountain: A political anthropology of war in Croatia and Bosnia*. London: Saqi.

Žarkov, D. 2007. *The body of war: media, ethnicity and gender in the break-up of Yugoslavia*. Durham, NC: Duke University Press.

Žolt, L. 2002. *Omladinske potkulture i publika EXIT-a*, u *Omladinske potkulture i publika EXIT-a (rezultati istraživanja)*. Novi Sad: Centar za sociološka istraživanja Katedre za sociologiju – Filozofski fakultet u Novom Sadu, 30 – 19.

Жикић, Б. 2004. Гест у егзотеричном контексту. *Гласник Етнографског института САНУ* LII: 17-28.

Жикић, Б. 2008. „Како сложити бабе, жабе и електричне гитаре: увод у когнитивну антропологију“. *Antropologija*, sv. 6. Beograd, 117-139.

Živković, Marko. 2001. *Nešto između. Simbolička geografija Srbije*. Filozofija I društvo XVIII.

Odeljenju za etnologiju i antropologiju
Filozofskog fakulteta u Beogradu

Na sednici Veća Odeljenja za etnologiju i antropologiju, održanoj 29.10.2009. godine, izabrani smo u komisiju za odbranu predloga teme doktorske disertacije Marijane Mitrović, diplomirane etnološkinje-antropološkinje-master, *Uloga popularne muzike u konstruisanju rodnih identiteta u postsocijalističkoj Srbiji*, o čemu tom Veću podnosimo

I Z V E Š T A J

Obrana predloga teme doktorske disertacije imenovane kandidatkinje obavljena je 11.11.2009. godine, s prisustvom članova ove komisije, kao i kandidatkinje. Kandidatkinja je **uspešno odbranila predlog teme**, što je komisija evidentirala u posebnom zapisniku, prema Pravilima doktorskih akademskih studija Filozofskog fakulteta u Beogradu i komisija predlaže da kandidatkinja nastavi sa ovim istraživanjem, koje smatramo u naučnom smislu originalnim, a u društvenom smislu izuzetno relevantnim.

U skladu sa istim Pravilnikom, Komisija dostavlja

Komentare:

Odrani je pristupljeno na osnovu predloga teme, koju je kandidatkinja podnela Veću Odeljenja za etnologiju i antropologiju, kao i izveštaja mentora o tom predlogu, podnetom istom Veću. Komisija je zauzela stav, jednoglasno, da se kao elementi za odbranu ove teme uzmu: ono što je kandidatkinja iznela u obrazloženju predloga teme, ocena mentora tog predloga, kao i razgovor članica i člana ove komisije sa kandidatkinjom o datom predlogu teme. Na osnovu svega toga, Komisija je procenila stepen kandidatkinjinog razumevanja problematike kojoj je posvećeno istraživanje, kao i inovativnost i relevantnost predloženog istraživanja.

Priroda istraživanja koje je predloženo podnošenjem molbe za odobrenje ove teme jeste kompleksna: kandidatkinja namerava da razmotri načine na koji se popularna muzika koristi u konstrukciji rodnih identiteta u postsocijalističkoj Srbiji. Njena teza je da muzička scena predstavlja moćan medij kroz koji je moguće pratiti konstruisanje, transformaciju i

interiorizaciju ideoloških diskursa vezanih za konstrukciju rodni identiteta. Vremenski okvir istraživanja obuhvata period od kraja osamdesetih godina dvadesetog veka do danas, odnosno, sociokulturni okvir, u kojem je kontekstualizovan i lociran predmet predloženog istraživanja, predstavlja poseban period u istoriji savremenog srpskog društva. Taj period jeste konotiran dvostruko u relevantnoj literaturi iz oblasti društvenih i humanističkih nauka: u ekonomskom smislu, kao „tranzicija“, a u političkom smislu, kao „postsocijalizam“. Različiti narativi o postsocijalističkoj transformaciji društva mogu da doprinesu razumevanju uticaja geopolitičkih promena na identitete u regionu. Kandidatkinju znaima da li je popularna muzika bila nosilac esencijalističkih rodni konstrukcija u javnoj sferi u Srbiji, u kojoj je dominiralo patrijarhalno vrednovanje rodni uloga, i u kome je žensko telo figuriralo kao sredstvo reprodukovanja etničkih granica i konstrukcije etnički čiste nacije.

Popularna muzika je izabrana kao sfera u kojoj je kreiranje i reprodukovanje identiteta izuzetno naglašeno, a sama popularna kultura imala je važnu simboličku ulogu u političkim previranjima tokom osamdesetih i devedestih godina XX veka. Kao simbolički denotator, muzika je u ovom periodu poslužila kao polje uključivanja i isključivanja različitih identiteta, izražavajući tako kroz jednu „marginalnu“ aktivnost ono što zvanična politika nije mogla da kaže. Međutim, kandidatkinja ne gubi iz vida da je pored snažne lokalne kontekstualizovanosti, popularna muzika u Srbiji izložena i uticajima globalnih tokova. Dakle, muzika će biti posmatrana kao fenomen popularne kulture i kao agens u formiranju različitih vidova identiteta stanovništva Srbije na intersekciji lokalnog i globalnog.

Budući da disertacija predstavlja spoj antropologije popularne kulture i mas-medija, kao i antropologije roda, kandidatkinja će koristiti teorijske paradigme iz oblasti studija performansa, studija kulture, ženskih studija i studija roda. Osnovni teorijsko-metodološki okvir predstavljaće poststrukturalistička semiotika i diskurzivna analiza. Odabir ovakvog teorijsko-metodološkog pristupa bazira se na činjenici da za postsukturalističku semiotiku identitet predstavlja konstrukt koji se uspostavlja zahvaljujući interpretativnim okvirima simboličkog poretka, tj. kroz funkcionisanje diskurzivnih znakova. U tom smislu se polje popularne kulture, i posebno muzike, posmatra kao polje aktivnog procesa stvaranja i prenošenja značenja unutar određenog društvenog sistema, i kao mesto borbe za značenja. U ovom slučaju ta se „borba“ odvija u i oko diskursa konstrukcije rodni identiteta. Posebna pažnja biće posvećena analizi tzv. „rupa“ i kontradikcija u diskursima, odnosno onom što se isključuje iz teksta.

Kandidatkinja će se fokusirati na istraživanje mas-medija kao glavnog izvora njene građe, pre svega štampanih, ali i drugih medijskih kanala prenošenja informacija. Posebna pažnja

biće posvećena procesu medijske proizvodnje muzičkih zvezda kao nosilaca rodni uloga. U tom smislu biće korišćen teorijski koncept zvezde i koncept „poznatih ličnosti“. U analizi slavni ličnosti kao nosilaca rodni modela i nacionalni simboli, nastojeće se da se pokaže kako se fragmentovani i selektovani narativi u medijskim biografijama preobražavaju u kredibilne političke performanse „neproblematičnih“ identiteta. Kandidatkinja želi da proveri i da li je verodostojna teza o neproblematičnom reprodukciji kulturnog poretka kroz ženska tela, i nastojeće da pokaže kako politike tela u popularnoj muzici u Srbiji osciliraju između potvrde poretka i njegovog eventualnog osporavanja. Teza je da logički i materijalni preobražaj tela jeste ciklus proizvodnje imidža koji prerasta u normativnu sliku rodni uloga, ali i polje diskurzivne borbe.

U analizi će biti korišćeni i iskazi ispitanika o percpciji zvezda i njihovih identiteta, pa će biti izvršena komparacija medijskih narativa i narativa ispitanika. U istraživanju će se koristiti polustrukturirani intervjui, a ispitaničke grupe će činiti muzički fanovi i posetioci muzičkih događaja. Biće korišćen pristup tzv. „aktivne publike“. Cilj je da se sagleda na koji način korespondiraju rodni identiteti u muzici sa ličnim narativima iz privatnog domena, odnosno da se istraži veza između reprezentacije rodni sistema i uloga u javnoj sferi i njihove narativizacije u privatnoj sferi, što bi bio još jedan od načina da se ukaže na kompleksnost kulturne konceptualizacije diskurzivne i materijalne transformacije društvenih uslova.

Na osnovu podnetog materijala i razgovora obavljenog sa kandidatkinjom, komisija je zaključila da je kandidatkinja do sada upoznala teorijske i faktografske elemente problematike kojom namerava da se bavi u svojoj doktorskoj disertaciji, da je pročila obimnu građu iz oblasti medija i popularne kulture, te posebno muzike, kao i da se može smatrati da će izrada te disertacije predstavljati doprinos u pogledu pristupanja društvenoj i kulturnoj fluidnosti, sa kojom nas je suočila postsocijalistička tranzicija u našoj zemlji, pružajući uvid u način, na koji se sagledavaju moralne i vrednosne implikacije konstruisanja rodni identiteta.

Komisija je jednoglasno konstatovala da je kandidatkinja Marijana Mitrović odbranila predlog teme doktorske disertacije „Uloga popularne muzike u konstruisanju rodni identiteta u postsocijalističkoj Srbiji“ i predlaže da kandidatkinja otpočne njenu izradu.

U Beogradu, 09.12.2009.

Komisija:

Doc. dr Dragana Antonijević

Doc. dr Ildiko Erdei

Doc. dr Vladimir Ribić